MYKOLOGIA

ROČNÍK VIII. ČÍSLO 4.—5.

Dvě zajímavé bedly ze skleníků botanické zahrady.

(Deux espèces intéressantes du genre Lepiota *FR.* dans les chaudes serres du jardin botanique.)

Dr. KAREL CEJP.

(Se 2 obr.)

Na podzim r. 1930 se objevily v teplých sklenících botanické zahrady Karlovy university dvě zajímavé a vzácné bedly, jež obě nejsou snad vůbec známy ze střední Evropy. Rostly ve velikém množství na holé zemi na svahu velkého bassinu na místech obrácených ke světlu.

1. **Lepiota meleagris** *(SOW.) FR. Bedla skleníková.* — Tato krásná a vzácná houba rostla hojně po celý listopad na zemi na růz. místech skleníku, nejvíce kolem rostlin ve kbelících a na parapetech u okna. V literatuře mykologické bývá zaměňována s jinými druhy a proto uvádím zde její popis s poukazy na příslušné údaje též vzhledem k tomu, že z Čech nebyla dosud uváděna.

Klobouk polokulovitý, masitý, velmi tenký, tupý, později značně plošně rozložený nebo zvonovitý, drobně bradavčitý a plstnatý, s jemnými tmavohnědými šupinkami, 2—5 cm v prům., barvy plavé, světlohnědé, uprostřed tmavší. V mládí je klobouk skoro kulovitý, uprostřed poněkud protáhlý, na vrcholku tmavohnědý. Lupeny od třeně oddálené a spojené ve velmi zřetelný límeček, zaoblené, slabě břichaté, někdy žilkami spojované, barvy nejprve bílé, později poněkud narůžovělé, pomačkáním více červené. Za sucha bývají lupeny špinavě šedě citronové, na ostří nahnědlé. Třeň stejnoměrný, válcovitý, nebo dole poněkud hlízovitě rozšířený, jen zřídka uprostřed též napuchlý, pod prstencem směrem dolů drobně šupinkatý, šedohnědý, nahoře světlejší. Prstenec pouze v útlém mládí mizivý, bělavý. Dužina bělavá, pomačkáním červenající. Cystidy tlustě kyjovité, napuchlé, často v hrot vybíhající, nebo jen válcovité, zřídka nahoře ve dva laloky rozdělené, 30× 70—80 μ. Výtrusy eliptičné, k oběma koncům tupě zašpičatělé, s jednou velkou kapkou, 5·5—6×9—10 μ.

Dosti příjemně voní. V létě a zejména na podzim. Roste ponejvíce v menších trsech, po 4—6 pohromadě, zřídka jednotlivě. V literatuře se uvádí ze zahrad, ze živých plotů, ze skleníků a skladišť třísla (*REA*). Platí všude za vzácný druh, ponejvíce ve sklenících nalezený. Anglie (*SOWERBY, COOKE*), Německo (*WINTER, RICKEN*).

Vyobrazení v *COOKE*, Illustr., pl. 26, je poněkud barevně přehnáno, třeň není tak tmavý, rovněž i drobné šupinky na klobouku nejsou tak výrazné. *SOWERBY*, autor této houby, popisuje ještě další znaky, kterých někteří pozdější mykologové neuvádějí. Třeň solidní, často mocně kořenující;

skoro celá houba za sucha nabíhá v načervenalý odstín, mimo dolejší část třeně, která zůstává tmavohnědá.

I tyto znaky dobře odpovídají našim exemplářům. — Někteří angličtí mykologové (*MASSEE, BERKELEY & BROOME*) rozeznávají dvě formy podle barvy lupenů a tvaru klobouku, ale nemá to žádného významu, neboť ony znaky, odlišné a charakteristické pro obě tyto formy, najdeme na exemplářích jednoho trsu; záleží pouze na stáří plodnice nebo na stavu čerstvém nebo suchém.

Patří do příbuzenstva *Lepiota clypeolaria BULL.* a *Lep. Badhami (B. & BR.) QUÉL.* Zejména s touto druhou bývá často zaměňována; *RICKEN* považuje

Lepiota meleagris *(SOW.) FR.* — Bedla skleníková.

Foto dr. K. CEJP.

obě houby za totožné, ač na první pohled jsou velmi rozdílné. *QUÉLET*, (Flore mycol. p. 300) spojuje oba druhy (*L. Badhami* i *L. meleagris*) v nový druh *Lepiota haematosperma* (Enchiridion), která je vlastně totožná (zejména podle popisu v Enchiridion, p. 7, non *BULL.*) s pravým *Agaricus Badhami B. & BR.* — Z Německa ji citují *WINTER* i *RICKEN*, není mně však známo, že skutečně pravou *L. meleagris SOW.* některý z autorů sbíral.

2. **Lepiota cepaestipes** *(SOW.) FR.* var. **cretacea** *BULL. Bedla cibulonohá.* — Druh typický, patří též k vzácnějším našim bedlám, ale byl již z Čech popsán *VELENOVSKÝm* rovněž ze skleníků botanické zahrady pražské (II. 1914). Varieta *cretacea BULL.* vyznačuje se jemně nadýchaným, někdy až sněhobílým kloboukem, pokrytým množstvím snadno smazatelných zrníček, která někde nabývají větších rozměrů, až tvoří štítovité, ostře zahrocené bradavky. Třeň má podobnou vlastnost a je netoliko dole, ale i poněkud výše hlízovitě nafouklý; podle tohoto znaku se okamžitě pozná. Forma typická je poněkud menších rozměrů, je nažloutlá, kdežto všechny exempláře,

které rostly na podzim ve skleníku botanické zahrady, byly celé sněhobílé. Naše exempláře úplně odpovídají *COOKEovu* vyobrazení *BULLIARDovy* variety (Illustr., pl. 942). Žlutá varieta druhu *Lepiota cepaestipes* byla popisována jako var. *lutea QUÉL.* (Enchiridion, p. 7). Ale *GODFRIN* dokázal (Bull. Soc. de France, 1897), že běží o dva naprosto odchylné druhy. Žluté *Lepiota lutea (WITHERING) GODFRIN* odpovídá částečně druh, který mají na mysli *RICKEN* (Blätterpilze, p. 320) a *SCHROETER* (Pilze v. Schl., p. 673) a popisují jej jako

Lepiota cepaestipes *(SOW.) FR.* **var. cretacea** *BULL.* — Bedla cibulonohá.
Foto dr. K. CEJP.

Lepiota cepaestipes. Rovněž částečně i popisy jiných autorů (*FRIES, COOKE, BERKELEY*) napovídají spíše pro *Lepiota lutea (WITH.) GODFRIN* než pro pravou *Lepiota cepaestipes SOW.*

* * *

Résumé.

Dans les serres du Jardin botanique de l'Université Charles à Prague l'auteur a trouvé en automne des nombreux de Lepiota meleagris (SOW.) FR., une espèce jusqu'alors inconnue en Bohême. C'est l'espèce typique des serres très souvent mentionnée surtout des serres de l'Angleterre. L'espèce de SOWERBY correspond bien à nos specimens. Il est impossible d'indentifier cette espèce avec Lepiota Badhami (B. & BR.) QUÉL. ou avec Lepiota haematosperma (sensu QUÉLET).

Nous y avons trouvé aussi Lepiota cepaestipes var. cretacea BULL., correspondant complétement aux illustrations donnée par COOKE (Illustr., pl. 942). Cette espèce aussi était jusqu'à présent inconnue en Bohême.

Russula heterophylla *FR.*

JINDŘICH KUČERA.

(Se 3 obr.)

„S několika jinými, ať příbuznými či jen podobnými tvoří velmi obtížnou skupinu. Sám *FRIES* se v ní nevyznal —" poznamenávají autoři „Českých holubinek" k tomuto druhu.

Zde by byla na místě opatrnější kritika. Pro *FRIESe* a pro nás, skutečné znalce rodu, je skupina zelených holubinek rozřešena již dávno s platností definitivní. Komu není jasna, jsou bohužel, právě jen autoři „Čes. hol." A povím hned, proč. Z bohatého řetězu dotčené skupiny vypadly autorům tři nezbytné články: *R. graminicolor SECR.—KUČERA, R. furcata PERS.—KUČERA* a právě zmíněná *R. heterophylla FR.* Vypadlé tři nahrazují autoři článkem novým, falešným a tudíž zcela nevhodným: *R. livida.* Tento „nově" pojatý druh není však naprosto originální holubinka sinavá *(R. livida PERS.)*, nýbrž česká *rigida VEL.*, totožná s francouzskou *citrina Q.*, jež jsou obě z velmi vzdáleného příbuzenstva *amoena Q.*! A k tomuto přehmatu mohlo dojíti jen proto, že se autorům nedostalo do ruky skutečné *livida PERS.*, t. j. pravé holubinky různolisté neboli bukovky *(R. heterophylla FR.)*! Prostudujte jejich č. 19. *R. heterophylla* a srovnejte laskavě s č. 34. *R. graminicolor!* Shledáte, že se popisy doslova shodují a to i v chemických reakcích a mikroznacích, nepatrné rozdíly vysvětlí Vám různé stadium vývoje. Jde v obou případech o jeden a týž druh: praobecnou holubinku vidlenou (*R. furcata PERS.*). Potvrzuje to i obraz 25 d, str. 102 — sbíhavé lupeny! *Heterophylla FR.* i *graminicolor SECR.* jsou zjevy tuze vzácné! Ty se tak často nenajdou, jak píší autoři: „— dosti hojná" a „— hojná! „ Nic platno, pro znalce je směrodatnou výtečná charakteristika *FRIESova*: „— lamellisque attenuato - attingentibus, tenuibus, confertissimis, candidis" — a dále „— angustis, immo angustissimis" — jež reprodukují také *QUÉLET, RICKEN, VELENOVSKÝ, MASSEE, REA* a j., ale kterou autoři nesou tak těžce, že raději velkého *FRIESe* podezírají z neznalosti, než by nahlédli svoji lidskou křehkost.

„Zdůrazňovati tenkost lupenů jako znaku stálého (*RICKEN*), svádí prý zbytečně na scestí; jsouť nejčastěji prostředně tlusté", namítají autoři, prozrazujíce mimoděk naprostou neznalost druhu *heterophylla FR.*, jenž je vskutku význačně tenkolupenný, kdežto právě *furcata PERS.-KUČERA* má lamelly přitloustlé, žilnatě srostlé, prozrazujíc svoji blízkost k druhu — *amoena Q.*!

Úhledná holubinka sivá (*R. galochroa FR.*) má všecky nároky na druh samostatný. Má-li se však zařaditi jako odrůda, pak náleží k tenkolisté a bělovýtrusé *heterophylla FR.* a nikoli ke tlustolupenné, žlutovýtrusé *rigida VEL.* (= *livida ZVÁRA*).

Bělolupenná, bělovýtrusá a mandlově chutná *vesca FR.* nenáleží k ostrému druhu *furcata PERS.—KUČERA*, nýbrž k původnímu *heterophylla FR.*, ač tuto velice výraznou holubinku stejně nerad vidím jako odrůdu, odsouzenou k zániku, jak stalo se s četnými elegantními druhy v „Č. hol."

Příklady jsou poněkud humorným dokladem, jakou cenu mají domnělé „odrůdy", řadí-li je autoři k naprosto různým typům!

Ze stručného rozboru jde: Pro nás je skupina zelených holubinek naprosto jasně a trvale rozřešena. Existují druhy, eventuelní „odrůdy" nebo formy:

1. Holubinka vidlená (*R. furcata PERS.—KUČERA, bifida BULL.*), veliký druh s přitloustlými, trvale bílými, v stáří lehkým svitem máslovým hrajícími, řídkými, palčivými lupeny, ostatně jen lehce zaostřelé chuti.

2. Holubinka trávozelená (*R. graminicolor SECR.—KUČERA, aeruginea FR.*), veliký druh s tlustými, hrubě žebernatými, máslově žlutými, na ostří zelenými a velmi řídkými až oddálenými lupeny, trvale lahodné chuti (příbuzná *amoena Q.*). Vyskytuje se ve dvojí formě: jasně zelené se zelenou a olivové s olivovou ořízkou lamel.

Russula galochora *FRIES-BATAILLE.*
Orig. KUČERA.

3. Holubinka různolistá n. bukovka (*R. heterophylla FR., livida PERS., chlora GILL.*), menší, tvrdý druh, s velmi tenkými, velmi úzkými a velmi hustými lupeny, trvale lahodné chuti.

4. Holubinka sivá (*R. galochroa FR.*), menší, skvrnitě šedojínatý druh s tenkými, hustými, trvale bílými lupeny, trvale lahodné chuti.

5. Holubinka zelená (*R. viridis VEL.*, nepochybně jen *graminicolor SECR.—KUČERA* !), veliký, tvrdý, tmavě zelený druh s bílým třeněm a velmi tlustými, na ostří rychle a pak trvale zelenými lupeny, chuti vždy lahodné (příbuzná *amoena Q.*).

6. Holubinka rudozelená (*R. virentirubens VEL.*), veliký, tvrdý, olivově zelený, nachově nadechlý druh s lilákovým třeněm a tlustými, bílými, posléze máslově požloutlými lupeny, trvale lahodné chuti („odrůda" *amoena Q.*).

7. Holubinka nazelenalá (*R. virescens FR.*), veliký, tvrdý druh se sametovou, bledě zelenou až bílou pokožkou, malebně v bradavky rozpukanou a bílými lupeny, chuti vždy lahodné.

8. Holubinka smaragdová (*R. smaragdina Q.*), droboučký, křehký druh s bílým, pouze ve středu lehce pozelenalým kloboukem a bledě žlutými, hrubě žebernatými lupeny, trvale lahodné chuti.

9. Holubinka moravská (*R. moravica VEL.*), menší, slizký, trá-

vozelený druh s trvale bílými, na ostří červenajícími lupeny, chuti velmi palčivé.

10. Holubinka drobounká (*R. parvula KUČERA*), odrůda předešlé, droboučký druh s lupeny trvale bílými, bez reakce, chuti velmi palčivé.

11. Holubinka šedá (*R. grisea PERS., palumbina QUÉL.*), veliký, šedavě olivový, lilákově neb růžově nadechlý druh s bledounkými, nažloutle bílými lupeny, chuti trvale lahodné.

Russula heterophylla *FRIES*, **livida** *PERSOON.*

Orig. KUČERA.

12. Holubinka namodralá (*R. cyanoxatha SCH.*), veliká, zelená forma z lesů listnatých, radiálně vrásčitá, s lupeny bílými, trvale lahodné chuti.

13. Holubinka olivová (*R. olivacea SCHAEFF.*), veliký až obrovitý druh, velmi tvrdý a těžký, špinavě olivový, nachově nadechlý, suchý, s lupeny bledě žlutými a krásně růžovým třeněm, chuti vždy lahodné.

14. Holubinka naolivovělá (*R. olivascens FR.*), menší, velmi tvrdý druh s lupeny velmi hrubými, velmi hrubě žebernatými, trvale bílými, sotva požloutlými, trvale lahodné chuti (příb. *amoena Q.*)

15. Holubinka Romellova (*R. Romellii MAIRE*), veliký, pestrý druh, ale často olivového až žlutozeleného tónu (= *chlorantha VEL.*!) s tlustými, žloutkově žlutými lupeny, trvale lahodné chuti (příbuzná *alutacea PERS.*).

16. Holubinka kuželonohá n. ryhonohá (*R. rhytipus SECR.*), veliký druh, temně olivový až žlutoolivový, s lupeny žlutými, na zoub-

kovaném ostří hnědnoucími, bílým, špinavě růžově naběhlým, hnědnoucím třeněm, bílým, sírově žlutě - hnědě oxydujícím masem lahodné chuti, ale odporného slanečkového až mršinného zápachu (příbuzná *Linnaei FR.*).

17. Holubinka podvržená (*R. adulterina FR., luteoviridans MONT.*), menší druh nazelenale žlutý, jenom na středu olivový, se širokými, tlustými, hrubě žebernatými, živě, skoro oranžově žlutými lupeny, mírně ostré chuti, bez zápachu (příbuzná s *claroflava GROVE.*).

18. Holubinka olivočerná (*R. atroolivacea KUČERA*), veliký, hnědoolivový až černoolivový druh se žloutkově žlutými lupeny a růžově nadechlým třeněm, chuti lahodné (forma *alutacea PERS.*).

Russula escharoides *KUČERA.*
Orig. KUČERA.

19. Holubinka přízelená (*R. subvirescens VEL.*), veliká, lesklá, bledě olivová houba s bleďoučkými, tlustými lupeny, chuti lahodné, (for. *nitida VEL.*).

20. Holubinka pozdní (*R. serotina Q.*), drobný, hnědozelený, nachově naběhlý druh s bílými, pouze na ostří žlutě skvrnitými lupeny, silně palčivé chuti.

21. Hol. stroupkatá (*R. escharoides KUČERA*), veliký, tvrdý, žlutoolivový, místy hnědě až červenavě nadechlý druh s lupeny tlustými, bledožlutými, křivolace jednou až dvakráte vidlenými, a bílým, hustě černě klkatým třeněm, chuti trvale lahodné (odrůda *rigida VEL.* z příbuzenstva *amoena Q.*).

22. Holubinka tuhá (*R. rigida VEL., furcata VEL., citrina Q., furcata, pictipes* et *ochroviridis COOKE*), veliký, olivový, místy nachově naběhlý druh s lupeny tlustými, bleďounce žlutými a bílým, mnohdy nachově nadechlým třeněm, chuti lahodné (vesměs odrůdy *amoena Q.*).

23. Holubinka křehká (vesměs odrůdy) (*R. fragilis PERS.*), řídká, drobná, čistě zelená forma s bělostnými lupeny, chuti silně palčivé.

24. Holubinka měkká (*R. mollis Q.*), rovněž řídký druh střední velikosti, bledavě zelený, zelenožlutý až olivožlutý, s lupeny žloutkovými, a měkkým masem chuti velmi lahodné.

25. Holubinka terčovitá (*R. discina KUČERA*), statná, olivová forma *alutacea PERS.* se žlutým středem, žloutkovými lupeny a lahodným masem.

26. Holubinka brčálová *(R. vincina KUČERA)*, statná, živě zelená forma *alutacea PERS.* s lupeny žloutkovými a rovněž lahodné chuti.

27. Holubinka kanáří *(R. citrina GILL.)*, druh střední velikosti, citronově žlutý, až pozelenalý, s bílými, pak lehce požloutlými lupeny, bílým třeněm a bílým, lahodným, lehounce zakyslým masem (příbuzná *amoena Q.*).

28. Holubinka chlorová *(R. chlora GILL.)*, menší druh, olivově zelený, žlutozelený až bělavý, s bílými, velmi hustými, velmi úzkými a velmi tenkými lupeny a tvrdým, trvale lahodným masem (forma *heterophylla FR., livida PERS.*).

29. Holubinka žlutozelená (*R. flavovirens ROMM.* et *ROUSS.*), drobný druh citronově zelenavý, s bílými lupeny i třeněm, zdlouhavou zelenou oxydací a křehkým masem velmi ostré chuti (příbuzná *Raoultii Q.*).

30. Zelené (olivové, žlutoolivové, šťavelové) formy vykazují též *R. venosa VEL.* (= *batulina MELZER!*, *R. purpurea SCHAEFF.* a *R. xanthophaea BOND.*). Než to jsou zjevy tak řídké, že netřeba jich bráti v úvahu, přesto však zasluhují zmínky, pro úplnost studia.

Z analysy vidno, že skupina zelených holubinek není pro znalce žádným temným skontem a že se dnes v ní vyznáme už zcela dobře. Nesmíme si sami házeti balvanů pod nohy a pak dělati, jako bychom jich nedovedli překročiti! Aby bylo úplně jasno, přikládám obraz pravé, vzácné holubinky různolisté n. bukovky *(R. livida PERS., heterophylla FR.)*

Několik vzácnějších nálezů Agaricineí.

(Quelques plus rares trouvailles des Agaricinés.)

Dr. JAN PODZIMEK.

(S obr.)

1. *Leptonia euchroa (PERS.) FR.*

Celá tato houba vyznamenává se (v určitém období před zralostí nezřídka i lupeny) krásně ultramarinově modrou, atlasově laděnou barvou a roste na pařezech zpravidla v početnějších trsech, ač ani ojedinělé exempláře nejsou vzácné.

Klobouk, dosahující nejvýše 3—4 cm šíře, tence masitý, bývá v mládí zvoncovitě sklenutý, později se jeho okraje zvedají, nezřídka i vzhůru obracejí, při čemž klobouk tu a tam paprskovitě praská a zůstává rozštěrbeným. Střed klobouku je vždy více méně vyniklý a obyčejně tvoří zřetelnou puklu. Okraj klobouku je nerovný, zprohýbaný, ostří nepravidelně zubaté a často krátce dřípené. Barva klobouku je skvěle aksamitově modrá, ač obyčejně nejednolitě, nýbrž tu a tam je klobouk pobělený, světlejší, jakoby vybledlý, ač nikdy v ostře ohraničených skvrnách. Povrch klobouka je hladký, lesknavý, pokožka jemně fialově vlásenitá, těžko slupitelná. Ve středu bývá klobouk nejtemněji vybarven.

Pleurotus pulmonarius *FRIES.* Hlíva lžicovitá.
Na kmeni bukovém nedaleko myslivny Žamer nad Kobyleckou Polanou. — An einem Buchenstamm unweit vom Jägerhaus Žamer oberhalb Kobylecká Polana (Karpatorussland).

Foto dr. A. PILÁT, VII. 1929.

Lupeny husté, mírně až výrazně břichaté, ve středu nejvyšší a zde až $^1/_2$ cm vysoké, prostředně tlusté, nahoře přirostlé až poněkud sbíhavé a tedy u třeně povlovně vykrojené, s ostřím obyčejně rovným a plochou hladkou, s kratšími, střídavé. Jsou zprvu (ne však vždy) fialově naběhlé, později bledé až zarůžovělé.

Třeň 3—5 cm vysoký, dolů se rozšiřující, takže na basi bývá i bambulinatý, dutý, jemně vláknitý a jakoby torsí upravený, podobně jako klobouk zbarvený, k basi vždy světlejší. Spodina jeho bělavě až nafialověle mrtnatá. Jest lesknavý, lámavý. Třeně jednotlivých kusů na spodině, tvořící trs, těsně k sobě přisedají, někdy až srůstajíce.

Výtrusný prach růžový, což se zračí i na dospělých a výtrusy nesoucích lupenech. Výtrusy nepravidelně 5 nebo 6rohé, zašpičatělé, buď podlouhlejší, 9—10×4$^1/_2$—5 μ, nebo kratší, ale zato širší 8—10×6—7$^1/_2$ μ. Basidie nepříliš hojné.

Leptonie tato náleží do sekce vyznačené biologicky vyrůstáním na trouchnivějících pařezech, nebo v půdě tkvících kusech dřev. Moje exempláře sbírány v pomíšené olšině za Cerekvicí v severovýchodních Čechách a to v srpnu 1929. V literatuře se zhusta udává, že klobouk této houby jest poset šupinkami. Nehledě k dílům cizím, uvádí tento znak i prof. *VELENOVSKÝ* („České houby", p. 618). Mnou sbírané kusy postrádaly těchto šupinek a klobouk byl hladký, což by se mohlo za zvláštní formu považovati. Nesporně tu však jsou přechody a tento znak v určitých mezích proměnlivý.

Prof. *VELENOVSKÝ* udává, že je tento druh silně tricholomově vonný. Sám jsem si za čerstva této vlastnosti nepovšiml — alespoň se již nepamatuji, aniž mám tento údaj v poznámkách — a dnes nelze se už přesvědčiti na exemplářích, uložených v konservační tekutině. Těžko bych si však sám sobě vysvětlil, jak bych si mohl nepovšimnouti aromatu tak význačného a typického. Jinde v přístupné mě literatuře tento údaj nenalézám.

Pokud příbuzenství se týče, jest tento druh dosti isolován a opravdu, jak již prof. *VELENOVSKÝ* podotýká, je velmi nepodobný ostatním Leptoniím jak zjevem, tak zvláště trsnatostí, kterážto vlastnost jest v tomto rodě opravdu jedinečná. Proto i k ostatním fialověmodrým druhům jsou vztahy *Leptonia euchroa* velmi vzdálené.

Poněvadž je druh tento dosti vzácný, nebylo dosud lze z většího počtu nálezů a pilným srovnáváním stanoviti meze jeho proměnlivosti, ani zjistiti nějaké ustálenější formy, což arciť zůstává úkolem pro nejbližší budoucnost.

2. *Pholiota erinacea (FR.) QUÉL.*

Drobná šupinovka, trochu nezvyklého vzhledu na rod Pholiota. Klobouček, dosahující nejvýše 2 cm (jinak i jen 1—1$^1/_2$ cm) v průměru, jest pěkně a dosti pravidelně polokulovitý, tenoučce masitý až takměř blanitý, nahnědle žlutý a hustě krátkými, ostrými, odstálými, zlatově hnědými štětinkami posázený, okraje rovného nebo nepatrně podvinutého, vždy světle třásnitého.

Lupeny prostředně husté, celkem na tak drobnou hubku dosti tlusté, rozestálé, někdy i lehlé, mírně břichaté, široce přirostlé, maličko vykrojené, nažloutlé, později od hojných spor narezavělé, uprostřed asi 3 mm vysoké.

Třeň 2—3 cm vysoký, 2—3 mm tlustý, bývá vnitř proděravělý, nezřídka zprohýbaný, buď všude stejně silný nebo též uprostřed tenčí než pod kloboukem a k basi, obyčejně se stran smačklý, hnědavě žlutý, na basi tmavší, drobně štětinkatý. Někdy lze pod kloboučkem shledati zbytky oponky, útlý a často mizící šupinatý prstenec.

Maso klobouku bělavě žlutavé, bez zvláštní vůně. Výtrusný prach rezavě hnědý. Výtrusy nepravidelně vejčité, hnědavé, s olej. kapkou, 6-8×3-5 μ.

Roste na odumřelých kusech dřev, pařezech a větvích listnatých stromů. Moje exempláře jsou z bukových větví a sbírány na stráni, porostlé smíšeným lesem v údolí Bystřice u „Panského mlýna" u Hořic v Podkrkonoší v červenci 1930.

Druh tento roste obyčejně jednotlivě, ale vždy početněji na myceliu, prolézajícím substrát, takže nacházíme nejčastěji alespoň několik plodnic pohromadě. Vyskytuje se téměř v celé Evropě, ale všude velmi pořídku, nebo vzácně.

Odění na kloboučku je tvořeno dlouhými, žlutavě nahnědle až hnědě zbarvenými hyfami, zřetelně septovanými, zřídka i větvenými. Na třeni je odění mnohem kratší a hyfy pod mikroskopem jsou značně útlejší a silně kadeřavě zprohýbané, bez patrných přehrádek. Jsou buď bezbarvé, nebo nahnědlé.

Příbuzenství této houby je poněkud problematické. Původně kladena do r. Naucoria a teprve *QUÉLET* ji zcela rozumně umístil do r. Pholiota a to do příbuzenstva *Pholiota muricata FR.* Příbuznost její s tímto druhem je nesporná a značná, takže dle některých diagnos bychom právem mohli pochybovati o tom, že jde při těchto speciích o 2 věci rozdílné opravdu dobrou druhovou hodnotou. Hlavním a snad jedině držitelným rozdílem (viz *VELENOVSKÝ*, méně jasný je *RICKEN*) by byl charakter odění (u *Phol. muricata* šupiny zlatožluté a „vrostlé" a klobouk za vlhka „slizký"), u nichž však na neštěstí není udána jejich podoba pod mikroskopem, ač by to v tomto případě bylo velmi důležité. Jinak jsou diagnostické údaje při nesporné variabilnosti těchto hub nedosti přesné a někdy kolidují. Většina popisů, srovnáme-li je (viz na př. dosti zevrubné diagnosy v *REAových* „British Basidiomycetae", p. 120 a 121), jsou zrovna šlakovitě psány. Chtějí být diferenčními, ale jaksi se ta snaha nedaří. Tak se udává příkladně o klobouku u *Phol. muricata*: „convex, then expanded, obtuse, or umbilicate", aniž se co proloženě na důraz významnosti vytisklo. U druhu *Phol. erinacea* má *REA* proloženě poznamenáno „umbilicate". Tedy u prvého druhu umbilicus může býti a nemusí, pro druh *Phol. erinacea* je však význačným. Diference pro určení v tomto případě tedy — žádná! Nota bene *RICKEN* už popisuje klobouk *Phol. muricata* slovy „stumpf oder genabelt".*)

Rozdíly v údajích, které se týkají velikosti spor také málo pomáhají. Celkem se zdůrazňuje ta okolnost, že větší rozměry mají výtrusy *Phol. erinacea* (*REA*: 9-11×6-7 μ; *VELENOVSKÝ* (synon. *Naucoria erinacea*): 12-14 μ zřejmě pod dojmem údajů u *RICKENa*, který cituje rozměry spor pro tento druh z *KARSTENa* (9-15×6-9 μ) a *SCHROETERa* (9-12×7-8 μ). U *KILLERMANNa* (Pilze aus Bayern, II. Teil), který započítává tento druh také k Naucoriím

*) O třeni u *Ph. muricata* píše *RICKEN* „Gelb, rostbraunschuppig" v čemž se shoduje s popisy francouzskými. U *Ph. erinacea* má u třeně „rostbraun", aby zdůraznil, že je tmavší, ale franc. exempláře mají třeň už „blanc crème"!

10/8 μ. Pro *Phol. muricata* udávají: *VELENOVSKÝ*: 6—8 μ, *QUÉLET* 8 μ, *RICKEN* přejímá údaj *QUÉLETův*, *REA* 7-8×4-5 μ.

Pokud cystid se týká, nenalezl jsem těchto charakteristických útvarů v hymeniu svých Pholiot. Basidie zakreslují na přiloženém obrázku.

V závěru, arciť provisorním, možno podotknouti: *QUÉLET* značně přiblížil obě houby k sobě tím, že *Naucoria erinacea* vložil do r. Pholiota.

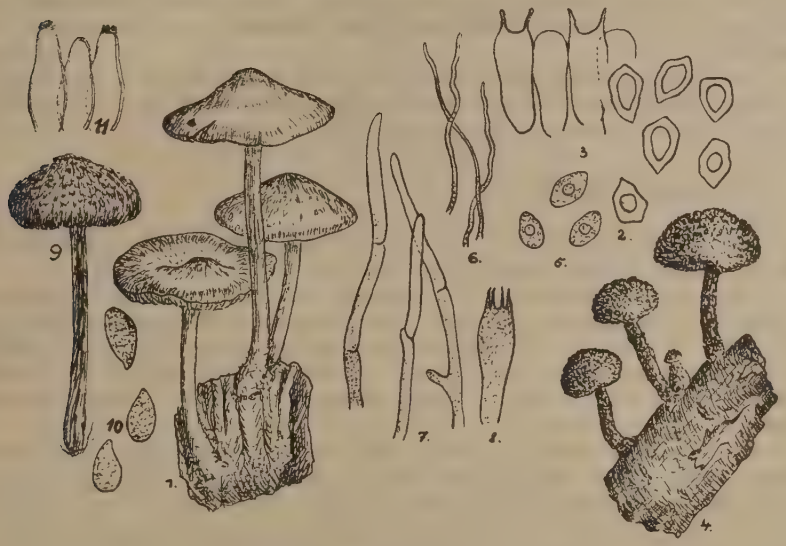

1—3. *Leptonia euchroa* (*PERS.*) *QUÉL.* 1. plodnice, 2. výtrusy, basidie, 4—8. *Pholiota erinacea* (*FR.*) *QUÉLET.* 4. plodnice, 5. výtrusy, 6. byfy vynikající ze třeně, 7. byfy z povrchu klobouku, 8. basidie, 9—11. *Inocybe scabella* (*FR.*) *QUÉLET.* 9. plodnice, 10. výtrusy, 11. cystidy.

1—3. *Leptonia euchroa* (*PERS.*) *QUÉLET.* 1. Die Fruchtkörper, 2. Sporen, 3. Basidien. 4—8. *Pholiota erinacea* (*FR*) *QUÉLET.* 4. Die Fruchtkörper. 5. Sporen, 6. die aus dem Stiel ausrugende Hyphen, 7. die Hyphen aus der Hutoberflüche. 8. Basidien. 9.—11. *Inocybe scabella* (*FR. QUÉLET.*) 9. Ein Fruchtkörper, 10. Sporen, 11. Zystiden.

PODZIMEK del.

Jsem velmi nakloněn věřiti, že nejde o jednu a tutéž věc, ale snad jedna z nich není nic více než pouhé plemeno druhé. Arciť, jak už svrchu řečeno, mluví se u *Phol. muricata FR* na klob. o vrostlých šupinách, u *Phol. erinacea (FR.) QUÉL* jsou (viz mikroanalysu) to však hyfy shloučené v odstálé štětiny a to je hlavně také co mluví pro rozdíl. Ale zase není podotčeno, jak jsou ty šupiny vrostlé. Že v literatuře je tu a tam něco popleteno, zaměněno a kompilací utvrzeno, jest velmi pravděpodobné. Z více sběrů a bedlivým rozborem teprve arciť dojdeme k řešení definitivnímu. A tu bude zapotřebí všímati si hlavně charakteru odění klobouka, neboť u *Phol. erinacea*

by se mohlo mluviti také o zdvižených šupinách (lépe: ostnech) a ty jsou na své basi také vrostlé.

Význačně příbuzným druhem houbám svrchu uvedeným je nový druh popsaný prof. *VELENOVSKÝm* („České houby", p. 506) jako *Phol. salicina.* Druh tento, jistě velmi vzácný, sbírán autorem v Radotínském údolí v listopadu 1917 na vrbovém pařezu a od té doby jej dosud nikdo nenalezl. Má hnědě mrtnatý klobouk a žlutavé lupeny pomačkáním zelenají. V hymeniu json přítomny značně velké, houslovitě vytvářené cystidy. Pokud vybarvení se týče, na rozdíl od předchozích Pholiot je *Phol. salicina* bledě zbarvena (klobouk bledě nažloutlý, třeň bílý, spoře šupinkatý.

Mnohem více než tento druh podobá se specii *Pholiota muricata FR. Flammula limulata FR.*, rostoucí dle údajů v literatuře jen na dřevě jehličin. U nás tento druh nalezen dosud nebyl.

3. *Inocybe scabella (FR.) QUÉL.*

Jest to velmi časně na jaře rostoucí vláknice, nepříliš význačná, jak už je většinou osudem druhů tohoto rodu.

Klobouk zprvu široce zvoncovitě sklenutý a podvinutý, rozšiřuje se později více do plochy a mívá vždy patrnou nízkou pukli. — Dosahuje $1^1/_2$—$2^1/_2$ cm v prům., jest tence masitý, suchý, špinavě hnědavý, zvláště na vrcholu a v bližším jeho obvodu odstále šupinatý a tmavší, k okraji vlásenitý a světlejší, nelesklý. Okraj, většinou u vláknic dřípený, zde obyčejně celistvý.

Lupeny prořídlé, význačně břichaté a značně vysoké, u třeně strmě vykrojené, s ostřím rovným, bíle zbarveným. Jinak je barva lupenů zprvu světle špinavě okrová, později kalně hnědá.

Třeň asi 4 cm vysoký, 2-3 mm široký, k basi se zvolna rozšiřuje a je vláknitý, trochu lesknavý, hladký, narezavělý až bledý.

Výtrusný prach hnědý. — Spory 9-10×5 μ, mandlovité, pod mikroskopem žluté, hladké. — Cystidy lahvovité a ježaté, na 70-80 μ dlouhé, dosti hojné na ostří i ploše lupenů. — Maso této houby je na ochutnání sladké a příjemně aromatické (prof. *VELENOVSKÝ* srovnává vůni rozetřené houby s vůní řetkvičky).

Udává se, že roste v suchých, jehličnatých lesích. *RICKEN* píše, že v modřínových lesích má tento druh vláknitý, v listnatých lesích šupinatý klobouk, což jsem neměl dosud příležitost sledovati. Jak už svrchu poznamenáno, roste již v časných jarních měsících a jest vzácnou. Sám jsem obdržel několik exemplářů sbíraných u cesty smíšeného lesa v Prachovských skalách v březnu 1929 (leg. *E. PODZIMKOVÁ*).

Bývá uváděna pod rodovým jménem *Astrosporina SCHROET. (Astrosporina scabella (FR.) SCHROET.).*

Dryodon alpestris *(PERS.) PILÁT* v Československu.

(Dryodon alpestris *(PERS.) PILÁT* in Tschechoslowakei.)

Dr. ALBERT PILÁT.

(Se 2 obr.)

Na připojeném snímku, který zhotovil ve Vys. Tatrách prof. *HENNIG* z Berlína, zobrazena jest houba, která v literatuře bývá uváděna pod jménem *Hericium alpestre PERS.* Prof. *VELENOVSKÝ* ji ve svých „Čes. houbách" neuvádí, rovněž *CEJP* nepojal tento druh do své monografie československých Hydnaceí. *HENNIGův* nález tohoto druhu ve Vysokých Tatrách přes to však není prvním nálezem tohoto druhu v Československu, neboť již v roce 1896 sbíral ji na Slovensku *KMEŤ* a sice na jedli na hoře Sitno u Prenčova. Exemplář *KMEŤovy* určoval *BRESADOLA.* Jsou uloženy ve sbírkách Slovenského národního musea v Turč. Sv. Martine (*KMEŤova* sbírka, č. 347—348).

V roce 1915 sbíral tuto houbu na jedli u Třeboně *NEŠPOR.* Také tyto exemplář určil *BRESADOLA,* jemuž *NEŠPOR* pravidelně houby k určení posílal. Třeboňský exemplář *NEŠPORův* uložen jest ve sbírkách botanického ústavu české techniky v Praze.

Posléze po třetí sbíral tuto zajímavou houbu prof. *HENNIG* a sice ve Vysokých Tatrách u Kéžmarských Žlebů. Tento exemplář „in situ" zobrazen jest na přiložené fotografii. Vyrostl v dutině vyvráceného a přeraženého kmene, který vyobrazen jest na druhé fotografii.

Podivná tato lošákovitá houba, jak již na snímku jest viděti, dosti se podobá druhu *Dryodon coralloides SCOP.*

Přes tuto nápadnou habituelní podobu nebyla kladena do rodu Hydnum (od něhož byl rod Dryodon, kam dnes jest *D. coralloides SCOP.* zařazován, teprve v poslední době oddělen), nýbrž do rodu Hericium, protože ostny nejsou nicí, nýbrž trčí vzhůru (spíše na všecky strany).

Rod Hericium utvořen byl *PERSOONem* (Comm. Clav. pag. 23, p. p.) a přejat *FRIESem* (Syst. Orb. Veget. pag. 88, Hymen. Eur. pag. 617) a sice pro druhy Hydnaceí, jež mají masité plodnice a jichž ostny nejsou nicí. *SACCARDO* v VI. díle své Sylloge Fungorum (vydaném v roce 1888) uvádí 4 druhy tohoto rodu a sice *Hericium Notarisii (INZ.) FR.* ze Sicilie, *H. Echinus (SCOP.) PERS.* ze Slovenska, *H. Hystrix PERS.* z Italie a Sev. Ameriky a konečně naše *Hericium alpestre PERS.* Tyto druhy jsou většinou dnes nejisté. Dílem je nutno je zařaditi i do jiných rodů nebo jsou to monstrosity jiných druhů hub.

Nejhojnějším ze všech uvedených Hericií jest právě naše *Hericium alpestre PERS.* ač i tento druh objevuje se velmi vzácně. Roste hlavně v subalpínských lesích, především v Alpách a v Karpatech.

Již *SACCARDO* všiml si, že tento druh liší se od ostatních Hericií značně a že náleží vlastně do příbuzenstva *Hydnum coralloides, H. Erinaceus, H. Caput-Medusae,* které tvoří dnešní rod Dryodon. Ve své Sylloge poznamenává o tomto druhu „Species videtur, distincta, sed forsan potius Hydni species".

Makroskopicky liší se *Dryodon coralloides* hlavně tím, že ostny nevisí dolů, nýbrž trčí všemi směry. Mikroskopicky se skoro neliší, jak jsem zjistil ohledáním exempláře *NEŠPORova* z Třeboně a *HENNIGova* z Vys. Tater. Hymenium tvořeno jest zcela podobně jako u *Dryodon coralloides SCOP.* Vý-

trusy jsou rovněž kulaté a rovněž silně amylloidní (blána jejich barví se jódem snadno modře).

V každém ohledu pojí se *Hericium alpestre PERS.* k *Dryodon coralloides SCOP.* velmi těsně, takže nemůže býti pochybností, že nutno je zařaditi do téhož rodu. Jest to patrně paralellní biologický druh vázaný na dřevo jehlič. stromů, korespondující hojnějšímu *Dryodon coralloides SCOP.*, který roste na dřevě stromů listnatých.

Zařazuji proto *Hericium alpestre* do rodu Dryodon a v dalším podávám jeho popis, sestavený dle československých exemplářů:

Dryodon alpestris *(PERS.) PILÁT* n. c.

Synonymia. *Hericium alpestre PERSOON*, Mycol. Europ. 2, pag. 151. — *FRIES*, Hymen. Europ., pag. 618. — *SACCARDO*, Sylloge Fungorum vol. VI, pag. 479. — *Hydnum alpestre (PERS.) LLOYD*, Mycological Notes, No. 70, pag. 1229.

Plodnice 5—10 cm vysoké, zřídka větší, bílé, habitem dosti připomínající některé rozvětvené Clavarie, v obrysu kulovité, hojně rozvětvené, se kmenem dosti tlustým a masitým a poměrně krátkými (ca 1 cm) a vzhledem k tlustému kmeni tenkými konečnými větvičkami, jež nesou na konci každá několik ostnů, nestejně dlouhých, obyčejně však dosti krátkých (2—8 mm). Ostny tyto jsou špičaté obyčejně trochu pokroucené a vzhůru nebo všemi směry orientované. Zaschlé plodnice jsou okrově žlutavé. Hymenium tvořeno jest kyjovitými basidiemi, 20-25×6-7 μ velikými, bezbarvými, se čtyřmi $3^1/_2$—4 μ dlouhými sterigmaty. Vedle basidií jsou v hymeniu i paraphysy tvaru dosti nepravidelného a konečně cystidy, které jsou zakončením zvláštních hyf ve tramě probíhajících, jež naplněny jsou olejovitým obsahem plasmatickým. Tyto cystidy jsou velice nepravidelné jak tvarem tak i velikostí. Obyčejně jsou více méně kyjovitě-vřetenité, na konci více méně nepravidelně korálovitě zaškrcované, $4^1/_2$—7 μ tlusté, asi jako basidie veliké, někdy však také větší, až 40 μ dl. Hyfy tramy tenkostěnné až prostředně tlustostěnné 2—4 μ tlusté, dosti hustě spletené. Výtrusy dosti četné, pravidelně kulaté, s jednou velikou kapkou olejnou v plasmatickém obsahu, 4—$5^1/_2$ μ v průměru, s membranou hladkou, jodem modře se barvící.

Roste na dřevech stromů jehličnatých, hlavně jedlí, v subalpínských lesích v Evropě, především v Alpách a Karpatech. Jest známa ze sev. Italie (*DE NOTARIS*), Walesu (*PERSOON*) a dále z Československa, kde dosud byla nalezena třikráte (hora Sitno u Prenčova - leg. *KMEŤ*), Třeboň (leg. *NEŠPOR*) a Vysoké Tatry (leg. *HENNIG*). Z Rakouska uvádí tento druh *STRASSER* (Fünfter Nachtrag zur Pilzflora des Sonntagsberges). Jinak jsem v literatuře nemohl zjistiti, že by byl odjinud ještě s jistotou znám.

V herbáři Orto botanico di Roma uložen jest pod tímto jménem exemplář, který *LLOYD* vyobrazuje (fig. 2563), poznamenává však, že nepokládá za jisté, že tato římská houba jest správně určena. Skutečně fotografie neodpovídá ani zdaleka *Dryodon alpestris PERS.*, jak jej znám z Československa. Kam tato houba římská vlastně náleží, nelze z pouhé a špatně reprodukované fotografie *LLOYDovy* říci.

Vedle *Hericium alpestre PERS.* popisován jest z území Československé republiky ještě jiný druh rodu Hericium a sice *Hericium Echinus* (*SCOP.*) *PERSOON*, Comm. Clav. p. 28. - *FRIES*, Hymen. Europ. p. 617. - *SACCARDO*, Syll. Fung. VI, p. 479. - *Hydnum Echinus FRIES*, Syst. Mycol. I, p. 415. -

Dryodon alpestris *PERS.*

V dutině vyvráceného kmene ve Vysokých Tatrách u Kéžmarských Žlebů koncem srpna 1927 sbíral prof. *HENNIG.*

In einem hohlen Baumstamm bei der Késmarker Tränke in der Hohen Tatra Ende September 1927 von Studr. *HENNIG* gesamm.

Foto BR. HENNIG, Berlin.

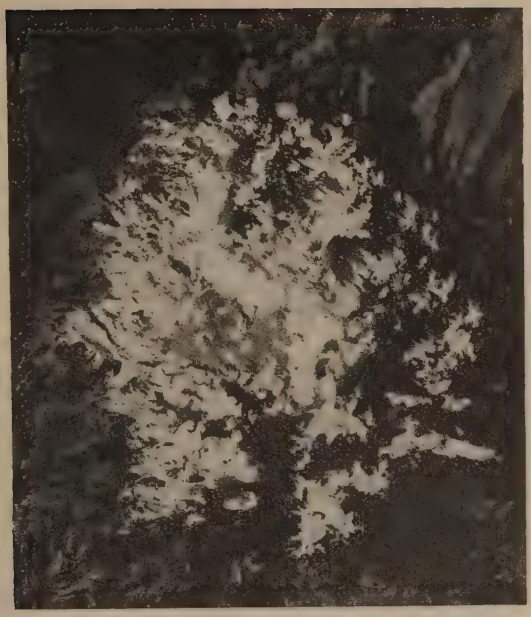

Vyvrácený kmen u Kéžmarských Žlebů ve Vysokých Tatrách, v jehož dutině vyrostla shora vyobraz. houba *Dryodon alpestris PERS.* —

Der hohle Baumstamm bei der Késmarker Tränke in der Hohen Tatra, in dessen Höhle der seltene, oben abgebildete, Stachelpilz *Dryodon alpestris PERS.* von Studr. *HENNIG* gesammelt wurde.

Foto BR. HENNIG, Berlin.

Martella Echinus SCOPOLI, Ann. IV, Hist. nat. p. 151. Tento druh popsán byl *SCOPOLIm* ze Štávnice na Slovensku. Autor popisuje jej následovně: Carnosum, flavum, trunco simplici, crasso, in aculeos longos, fistulosos, sursum diviso.

Dle vyobrazení připomíná tato houba svým habitem trochu štětku na holení. Jinak není v literatuře o ní nic bližšího zaznamenáno a patrně jest to abnormální nebo dokonce monstrosní forma nějaké jiné houby, podobně jako *Hericium Notarisii (INZ.) FR.*, jež jest dle *LLOYDa*, který studoval originální exemplář tohoto druhu v Upsale, jen *Dryodon erinaceus* s abnormálně dlouhým kmínkem.

* * *

Auf der reproduzierten Aufnahme, die von Herrn Studienrat *HENNIG*, Berlin, in der Hohen Tatra hergestellt wurde, ist ein Pilz dargestellt, der in der Litteratur unter dem Nahme *Hericium alpestre PERS.* angeführt ist. *VELENOVSKÝ* führt ihn in seinem Werke „Pilze Böhmens" nicht an. Auch *CEJP* hat diese Art in seiner Monographie der tschechoslowakischen Hydnaceen nicht angeführt. Trotzdem aber ist der Fund des Studr. *HENNIGs* in der Hohen Tatra nicht der erste in der Tschechoslowakei, da diese Art schon im Jahre 1898 in der Slowakei an einer Tanne am Berge Sitno bei Prenčov von *KMEŤ* gesammelt worden ist. Die Exemplare von *KMEŤ*, die von *BRESADOLA* bestimmt wurden, sind in den Sammlungen des Slowakischen National Museum in Turčanský Sv. Martin aufbewahrt.

Im Jahre 1915 wurde diese Art von *NEŠPOR* an einer Tanne bei Wittingau in Böhmen gesammelt. Auch diese Exemplare bestimmte *BRESADOLA*. Sie sind jetzt in den Sammlungen des botanischen Instituts der tschechischen technischen Hochschule in Prag aufbewahrt.

Endlich wurde diese Art von H. Studienrat *HENNIG* und zwar in der Hohen Tatra bei der Késmarker Tränke gesammelt. Dieses Exemplar in situ ist in beiliegenden Photographie abgebildet. Es war in einem hohlen, entwurzelten und umgebrochenen Stamme, welcher auf der zweiten Aufnahme sichtbar ist, gewachsen.

Dieser merkwürdige Stachelpilz errinnert makroskopisch sehr an *Dryodon coralloides SCOP.* Obwohl der Habitus der zwei erwähnten Pilze auffallend ähnlich ist, wurde diese Art in die Gattung Hericium eingereiht, da die Stacheln nicht herabhängend sind, sondern an verschiedene Seiten, hauptsächlich nach Oben orientiert sind.

Die Gattung Hericium wurde von *PERSOON* (Comm. Clav. p. 23 p. p.) aufgestellt und von *FRIES*, (Syst. Orb. Veget. p. 86. — Hym. Europ. p. 617) übernommen und zwar für die Hydnaceen-Arten mit fleischigen Fruchtkörpern und mit nicht herabhängenden Stacheln. *SACCARDO* im VI. Band seiner Sylloge Fungorum (aus dem Jahre 1888) führt 4 Arten dieser Gattung an und zwar *Hericium Notarisii (INZ.) FRIES* aus Sicilien, *H. Echinus (SCOP.) PERS.* aus der Slowakei, *H. Hystrix PERS.* aus Italien und Nord-Amerika und endlich unsere *Hericium alpestre PERS.* Fast alle diese Arten sind heute fraglich. Teils handelt es sich um die Arten, die in andere Gattungen gehören, grösstenteils aber um abnormale oder ganz monströse Formen anderer Pilze.

Von allen erwähnten Hericium-Arten am häufigsten kommt unsere *Hericium alpestre* vor, obwohl auch diese Art sehr selten ist. Sie wächst besonders in subalpinen Wäldern, hauptsächlich in den Alpen und in den Karpathen.

Schon *SACCARDO* hat beobachtet, dass diese Art von den übrigen Hericien bedeutend abweicht und dass sie eigentlich in die Verwandschaft von *Hydnum coralloides*, *H. Erinaceus* und *Hydnum Caput-Medusae* gehört. Diese Hydnum-Arten bilden heute die Gattung Dryodon, die von übrigen Hydnaceen gut charakterisiert ist. In seiner Sylloge bemerkt *SACCARDO* über diese Art: „Species videtur distincta, sed forsan potius Hydni species".

Makroskopisch weicht sie von *Dryodon coralloides SCOP.* besonders durch ihre Stacheln ab, die nicht herabhängen, sondern nach allen Seiten starren. Mikroskopisch weicht sie von *Dryodon coralloides* fast nicht ab, wie ich an den Exemplaren von Wittingau und von der Hohen Tatra beobachtet habe. Das Hymenium ist in gleicher Weise, wie bei *Dryodon coralloides SCOP.* ausgebildet. Die Sporen sind auch kugelig und auch stark amylloid (die Sporenmembran färbt sich mit Jod blau).

In jedem Falle ist *Hericium alpestre PERS.* mit *Dryodon coralloides SCOP.* so eng verwandt, das ohne Zweifel diese beiden Arten in eine Gattung gehören. Sie sind zwei paralelle biologische Arten: *Hericium alpestre PERS.* wächst an Nadelholz und *Dryodon coralloides SCOP.* an Laubholz.

Deshalb reihe ich *Hericium alpestre PERS.* in die Gattung Dryodon und in folgenden Zeilen gebe ich eine Beschreibung, die auf Grund der tschechoslowakischen Exemplare zusammengesetzt ist:

Dryodon alpestris *(PERS.) PILÁT* n. c.

Synonymia. *Hericium alpestre PERSOON*, Mycol. Europ. 2, pag. 151. — *FRIES*, Hymen. Europ. p. 618. — *SACCARDO*, Syll. Fung. v. VI, p. 479. — *Hydnum alpestre (PERS.) LLOYD*, Mycological Notes, No. 70, p. 1229.

Fruchtkörper 5—10 cm hoch, selten grösser, weiss, durch seinen Habitus an einige verzweigte Clavaria-Arten errinnernd, in Umriss kugelig, reich verzweigt, mit ziemlich dickem und ellastisch-fleischigem Strunk und verhältnissmässig kurzen (ca 1 cm) und dünnen Endästchen. Diese tragen spärliche Stacheln, die ungleich lang und verhältnissmässig kurz (2—8 mm) sind. Sie sind spitzig, gewöhnlich etwas gekrümmt und nach oben oder allen Seien hin, gerichtet. Der eingetrocknete Fruchtkörper ist ockerfarbig-gelblich. Hymenium ist aus keulenförmigen, 20—25×6—7 μ grossen, farblosen Basidien gebildet. Sterigmen vier, $3^1/_2$—4 μ lang. Neben den Basidien bilden das Hymenium noch ziemlich unregelmässige Paraphysen und endlich auch die Zystiden. Diese sind sehr unregelmässig sowohl in der Grösse als auch in der Form. Am meissten sind sie mehr oder weniger keulenförmig-spindelförmig, am Ende mehr oder weniger korrallenartig angeschnürt, $4^1/_2$—7 μ dick, etwa wie die Basidien gross, nachmal aber auch grösser, bis 40 μ lang. Tramahyphen ziemlich dünnwandig, 2—4 μ dick, ziemlich dicht gewebt. Sporen zahlreich, regelmässig kugelig, mit einem grossen Oeltropfen in dem plasmatischen Inhalt. Die Membran ist glatt und färbt sich durch Jod blau.

Diese Art wächst am Holz der Nadelbäume besonders an der Basis der alten Tannen in subalpinen Wäldern in Europa. Am meisten kommt sie in den Alpen und in den Karpathen vor. Sie ist bekannt aus Nord-Italien (*DE NOTARIS*), Wales (*PERSOON*) und weiter aus der Tschechoslowakei, wo sie dreimal gefunden wurde (am Berge Sitno bei Prenčov von *KMEŤ*, bei

Wittingau in Böhmen von *NEŠPOR* und in der Hohen Tatra von *HENNIG.*) In Oesterreich wurde diese Art von *STRASSER* gesammelt (Fünfter Nachtrag zur Pilzflora des Sonntagsberges). Andere Standtorte sind in der mir zugänglichen Literatur nicht enthalten.

In dem Herbarium in „Orto botanico di Roma" ist ein Exemplar unter diesem Nahmen aufbewahrt, das *LLOYD* abbildet (Mycol. Notes, fig. 2563) der aber selbst dazu bemerkt dass er es nicht für sicher hält, dass dieser Pilz richtig bestimmt ist. Wirklich stimmen auch die Photographien dieses Exemplars mit den Exemplaren des *Dryodon alpestris PERS.* aus der Tschechoslowakei gar nicht überrein. Zu welcher Dryodon-Art das römische Exemplar gehört, ist aus einer blosen Photographie schwer zu sagen.

Neben *Hericium alpestre PERS.* wurde aus dem Territorium der Tschechoslowakischen Republik noch eine andere Hericium-Art beschrieben, und zwar *Hericium Echinus (SCOP.) PERSOON*, Comm. Clav. p. 28. — *FRIES*, Hymen. Eur. pag. 617. — *SACCARDO*, Syll. Fung. v. VI, pag. 479. — *Hydnum Echinus FRIES*, Syst. Mycol. I, pag. 410. — *Martella Echinus SCOPOLI*, Ann. IV, Hist. nat. pag. 151. Diese Art wurde von *SCOPOLI* aus Štávnice in der Slowakei beschrieben. Der Autor beschrieb seine Art folgenderweise: Carnosum, flavum, trunco simplici, crasso, in aculeos longos, fistulosos sursum diviso.

Die Abbildung dieses Pilzes erinnert an einen Rasierpinsel. Andere Bemerkungen zu dieser Art sind in der mykologischen Litteratur nicht enthalten und aller Wahrscheinlichkeit nach gehört sie als eine abnormale oder ganz monströse Form zu einer andern Pilzart, ähnlich wie *Hericium Notarisii (INZ.) FR.*, die nach *LLOYD*, der das Originalexemplar in Upsala untersucht hat, nur der gut bekannte *Dryodon erinaceus* mit ungewöhnlich langen Strunk ist.

Trichaster melanocephalus *CZERN.*, — nový gasteromycet v Československu.

RICH. PICBAUER, Brno.

(S obr.)

Tento zajímavý, velký gasteromycet byl znám do nedávné doby jen z Ukrajiny, odkud byl také popsán (*B. M. CZERNIAIEV*, Nouveaux cryptogames de l'Ukrajine v Bull. Soc. Nat. Moscou, XVIII. — 1845). Teprve po světové válce začíná se těšiti větší pozornosti mykologů. Do této doby byl přehlížen, neboť se velmi podobá hvězdici — *Geaster.* Také *ED. FISCHER* v Natürliche Pflanzenfamilien I. Teil, 1. Abt. zařadil rod *Trichaster* mezi nedostatečně známé rody *Lycoperdinei.* I *HOLLÓSem* byl tento rod přehlídnut, ačkoliv ho v Gasteromycetes Hungariae na tabuli VIII., fig. 11. zobrazuje a pokládá ho za abnormální tvar *Geaster fornicatus.*

Trichaster jest *Geastru* velmi podoben. Hlavní rozdíl spočívá ve vytváření vnitřní okrovky (peridie). Kdežto u *Geaster* je vnitřní okrovka dobře zřejma a stále i po dozrání patrna, u rodu *Trichaster* je vnitřní okrovka velmi útlá, takže se při otvírání (pukání) cípovitých laloků vnější peridie

s laloky jejími odtrhuje a následkem toho vnitřek této vnitřní peridie zůstává nahý. Zříme tudíž u rodu *Geaster* vnitřní peridii, kterak obaluje svůj vnitřní obsah, kapilicium s výtrusy, kdežto u rodu *Trichaster* zříme obnaženou, vlasatou plodnici, ježto obalující vnitřní peridie chybí. Nejvnitřnější část plodnice tvořena je sloupkem (kolumelou), od něhož vycházejí kol dokola 4—6 μ široká vlákna kapilicia. Druhým koncem připevněna jsou vlákna k vnitřní stěně endoperidie, s níž při odchlipování se vnější okrovky (exoperidie) se přetrhávají a zůstávají přichycena podobně jako vnitřní okrovka sama na paprskovitých lalocích. Bývá proto vnitřní plocha exoperidie po „rozvití" vlasatá a od výtrusu téměř hnědě zbarvena. Později jsou ovšem laloky exoperidie úplně holé. Výtrusy jsou výtrusům rodu *Geaster* podobné jsou kulaté, hnědé, 3.7—4.3 μ v průměru a tupě bradavkaté.

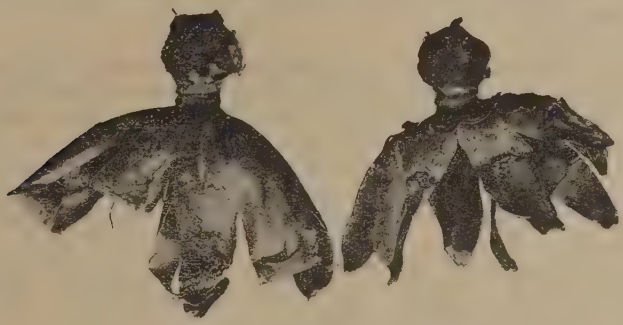

Trichaster melanocephalus *CZERN.*
z Wilsonova lesa u Brna ($^1/_2$ přirozené velikosti) — aus Wilsons-Wald bei Brünn ($^1/_2$ Orig.-Grösse).

V mládí, dokud je *Trichaster* ještě uzavřený, jest velmi podobný pestřci *(Scleroderma)* a tím i v mládí uniká pozornosti. Jinak liší se od rodu *Geaster* ještě tím, že vývoj se děje úplně nad zemí. Velikostí rovná se největším druhům našich hvězdic, nejvíce ovšem podoben jest druhu *Geaster fornicatus*, za nějž byl často vydáván.

Na Moravě sbíral jsem ho již v r. 1920 na Pavlovských kopcích a uložil jsem ho do sbírek nestaraje se o něj. Z Pavlovských kopců viděl jsem exempláře ve sbírkách real. gymnasia v Břeclavě. Tu sbíral ho později i dr. *HRUBÝ*. Exempláře *HRUBÝM* sbírané vydal dr. *FR. PETRAK* ve svých exsikátech jako *Geaster fornicatus* (Lfg. 30. Nr. 1498). Posledně sbíral jsem ho v r. 1929 pod akáty ve Wilsonově lese u Brna. Teprve nyní věnoval jsem tomuto druhu, jakož Gasteromycetům vůbec více pozornosti a dopídil se správné stopy. Jinak znám jest tento druh ze zahrad v Magdeburku a Postdamu v Německu, z údolí Unterengadin ve Švýcarsku, z listnatých lesů (pod jasanem) u Greifensteinu blíž Vídně, z Hermannskogelu ve Vídni z okolí Kecskemétu, Piliscsaby, Budapeští a Pannonhalmy v Maďarsku. U nás jistě není jen omezen na zmíněná dvě stanoviska (Pavlovské kopce a Wilsonův les u Brna) a je jistě daleko více rozšířen. Nutno revidovati staré sběry, mezi nimiž jistě se najde i tento zajímavý druh.

KRATŠÍ SDĚLENÍ.

K rozšíření císařky (Amanita caesarea) na Moravě sděluje prof. dr. *VL. PAVLÁT*, přednosta bakteriologické laboratoře v Kroměříži, že v loňském létě sbíral tuto houbu hojně na Moravě v kraji brněnském poblíž Bílovic nad Svitavou. Bývala dříve udávána z okolí osady Komín u Brna, takže nyní k tomuto přistupuje i lokalita tato. — Rovněž jako nové doklady pro rozšíření této krásné houby na Moravě uvádí p. dr. *PAVLÁT* okolí Nětčic u Zdounek, kde roste jmenovitě v lesích zvaných „Dubina" a „Kopánky". Lidé v tamním kraji znají dobře tuto houbu, ale nesbírají ji, poněvadž si myslí, že není jedlá. *Cejp.*

Collybia mucida *SCHRAD.* **- Penízovka buková** (slizká). Před několika roky upoutala mou pozornost v lesích mariánsko-lázeňských drobná hubka bedlovitá svým neobvyklým stanovištěm — kmenem statného živého buku — na kterém vyrůstala. V široké skulině, jemnou drtí vystlané, asi ve výši $1^1/_2$ m od země, rostl tam trs o několika exemplářích slizké, bělavé hubky s prstencem na třeni. Její jméno dozvěděl jsem se později při prohlídce *TYTTLova* bohatého atlasu hub. Byla to penízovka slizká - *Collybia mucida SCHRAD.* Pod tímto jménem uvádí ji *VELENOVSKÝ* („České houby", str. 346). Ve II. roč. Ččshů na str. 107. popisuje *SMOTLACHA* tuto hubku a nazývá ji náramkovitou (penízovkou) bukovou - *Armillaria (Collybia) mucida SCHRAD.* Popis její stručně opakují.

Penízovka buková je drobná hubka bělavá; na vrcholku klobouku a na spodu třeně bývá tmavě olivová. Klobouk má v průměru 2-10 cm, je v mládí zvoncovitě vyklenutý, později sklenutě rozložený, radiálně rýžkatý, slizký, měkký. Lupeny jsou bílé, řídké, břichaté, u třeně zaoblené, někdy nepatrně sbíhavé. Třeň je delší průměru klob., 4—8 mm silný, dolů málo ztluštělý, opatřený blanitým, rýžkatým, visutým prstenem. - *SMOTLACHA* uvádí o ní, že jest jedlá. Ale vzhledem k řídkému výskytu je jistě praktická cena její nepatrná. Dle „Českého houbaře" dra *MACKŮ*, kde je uvedena pode jménem náramkovitka slizká — *Armillaria mucida SCHRAD.*, vyskytuje se též na živých, ale chorobných břízách. Tam se o ní praví, že není jedlá. *V. Fremr.*

Meliderma crassum *FR.* **- Medovka tlustá.** O Václavě loňského roku (1930) přinesl mi kolega zvláštní bělavou houbu, o níž se domníval, že to je nějaká pečárka. Bylo prý jich plno na kompostu při cestě od St. Plzence do Nezbavětic. Přinesl jen mladý exemplář, as 5 cm vysoký, několikrát větší dospělé houby tam nechal. Poněvadž jsem si s domnělou pečárkou nevěděl také rady, poslal jsem ji k určení p. řed. *TYTTLovi*, jenž v ní poznal vzácnou medovku tlustou - *Meliderma crassum FR.* Měl už ji z dřívější doby namalovánu podle houby, kterou sbíral v Plzni též na kompostu. Na okraji klobouku má tato medovka úzký pásek, jakoby zbytek závoje. Lupeny jsou zprvu žemlové, pak hnědé a mají bílé, hustě zoubkovité ostří; od klobouku se velmi lehce oddělují a zanechávají po sobě poněkud vyhloubené rýžky. Dužnina klobouku je vysoká aspoň jako trojnásobná výška lamell. Třeň je

v horní části dutý. V ostatních znacích shodovala se houba s tím, co uvádí o ní *VELENOVSKÝ* (Č. h. str. 400). *V. Fremr.*

Kdy houby nejlépe chutnají. Že mohou být o chuti jednotlivých druhů jedlých hub různé názory, je jistě každému houbaři s dostatek známo. Záleží při tom velmi na individualitě každého jednotlivce, na jeho zvláštní, osobité chuti. Tak na př. některý houbař vynáší do nebe chut březnovek, jiný je zcela zavrhuje. Podobně nemůže někdo přijít na chut všude vychvalované růžovky (perlovky). Že však tytéž druhy hub chutnají někomu jinak na jaře a jinak na podzim, neslyšel mnohý dosud nikdy. A přece bychom sami mohli dospět k podobnému tvrzení. Vzpomeňme jen, jak nám chutnaly hříbky v květnu nebo na počátku léta, když jsme se před tím nejméně po osm dlouhých měsíců od jídel z čerstvých hub museli postit, a jakou chut měly na podzim, zvláště ony pozdní hřiby listopadové, když jsme již byli jimi přesyceni. Neřekli bychom také, že májové hříbky nebo první smrkové z počátku léta jsou chutnější než podzimní? Také první lišky vynikají příjemnou chutí nad pozdější, kdy už je dost jiných jedlých hub. Sám jsem se před několika léty přesvědčil, že na pohled zcela mladé lišky sbírané za horkého léta byly velmi hořké. V loni, když objevily se ještě hřiby pozdě na podzim, nebyly prý již tak dobré jako v létě, za to chutnaly zelenky a havelky. Čím to je? Domnívám se, že první houby, tak jako každé jiné rostlinné potraviny (nové brambory, zelí ovoce a pod.), mají pro nás zvláštní jemnou chut proto, že jsme jich už dlouho nejedli. Smažené březnovky brzy na jaře, omáčka ze smržů v dubnu, májovky a první hříbky v květnu, lišky v červnu atd. chutnají nám jako novinky velmi dobře. Dále záleží jistě různá chut hub na rychlosti jejich růstu. Houby rychle rostoucí jsou nesporně chutnější. Tato okolnost byla jistě příčinou hořkosti oněch lišek, jež rostly příliš pomalu za nepatrné vláhy v horkém létě. — Když však jsme někdy neokusili hříbků až na podzim, vážíme si jich jako na jaře a zdají se nám stejně dobré. *V. Fremr.*

Houby na odumřelé střemše. Již po několik let pátral jsem vždy na jaře po mykologických zajímavostech v řadě mocných křů pod příkrou lesní, k jihu obrácenou strání u Šťáhlav nad řekou Úslavou. Byly tam v pestré směsici vysoké, pěkné keře trnkové, krásné hlohy, brsleny, šípky, bezy černé, stromy plané třešně, nejvíce však tam bylo velikých křů střemchových, jež byly vždy v máji obsypány bílými, aromatickými hrozny květů, takže již z dálky na sebe upozorňovaly. V loni byla však tato řada keřů odstraněna, aby se trochu rozšířil úzký palouček mezi řekou a strání. — V zimě a na jaře, dokud ještě zelený šat nezakrýval odumřelých částí křů, našel jsem tam často nějakou zajímavou houbu. Na zetlelých pních a větvích střemchy sbíral jsem tyto mykologické zvláštnosti: 1. choroš hlavatý — *Polyporus leptocephalus JACQ.* (*Boletus pallescens SCHRAD.*), drobný, úhledný druh s centrálním lysým třeněm, a poměrně širokými rourkami na spodu klobouku (sbírán byl koncem ledna 1927). 2. choroš Holubyho — *Pol. Holubyanus VEL.*, po zetlelých kmenech a pařezech střemchy široce rozlitý s rourkami širšími než u podobného choroše dotýkavého — *Pol. contiguus PERS.*; na stěnách rourek choroše Holubyho byly význačné ostny, dle čehož určil tento druh známý plzeňský mykolog řed. *TYTTL.* Při různém směru dopadajícího světla mění velmi nápadně vrstva rourek svůj lesk; 3. kornatec rezavý — *Corticium*

ferrugineum PERS., jehož plodnice pokrývaly s jedné strany větve střemchy v délce až 1 m! U stojících suchých větví byla vždy pokryta houbou strana k severu obrácená, u položených strana spodní, spočívající na kamení; 4. kornatec štětinatý - *Corticium corrugatum FR.*, rovněž rezavě zbarvený, avšak měkký, sametově chlupatý; 5. korálnička (rážovka, hlívenka) ruměnná — *Nectria cinnabarina FR.* ze řádu tvrdohub; temně šarlatové její plodničky tvaru a velikosti špendlíkové hlavičky pokrývaly na jaře celé mladé výhonky střemchy. *V. Fremr.*

LITERATURA.

O. MATTIROLO, G. GOLA, A. TROTTER, A. FORTI, **L'opera botanica del prof. Caro Massalongo.** Verona 1929. Akadem. zem. i věd. Verona. Folio 72 stran, 23 tabulí.

Nádherné, přepychové vyd. posmrtných prací prof. *MASSALONGA*, zemřelého r. 1928 (rozen r. 1852). Většina tabulí obsahuje krásně kolorované Hymenomycety, ale vesměs staré, známé druhy, z nichž mnohé jsou obecné, všude rozšířené v Evropě *(Cortin. colin., Psall. camp., Entoloma rhodopol., Hygroph. con., Hyphol. fascic., Phol. dura* a j.). Z Boletů jest zde vyobrazen *Bol. pachypus, Xanthophorus KRMBH. Satanas. purpurens. Bol. Satanas* z Italie uváděný je určitě správný, s českým souhlasný. Jako znatel jatrovek pěkně vyobrazuje nové druhy: *Scapania veneta, Cephaloziella phyllacantha, Lejeunia Rosseltiana, Radula Visianica, Cephal. ambigua, Symphyogyna Statuum, Aneura papillosa.* Čtyři tabule věnovány jsou paras. houbám a dvě tab. pozorováním teratologickým. V textu nalézá se podrobná biografie zesnulého autora a úplný seznam jeho vědeckých publikací. Na předním listu jest nádherná podobizna autorova. My zde v Čechách s údivem musíme viděti, jak v Italii s pietou a neosobním uznáním váží si vláda a vědecké instituce svých vědeckých pracovníků. *Velenovský.*

Dr. JOH. HRUBY. **Beiträge zur Pilzflora Mährens und Schlesiens.** Hedwigia, 1930. 124 str. 6 str. s obrazy (perokresby).

Oddíl tento obsahuje zpracování Tremellaceí, Agaricineí a Gasteromycetů. — Jest to výpočet druhů, jež autor sám nebo jeho přátelé ve jmenovaných zemích sebrali. Jen tu a tam jsou kritické poznámky. Jsou tu i četné druhy nové popsány a vyobrazeny (vyobrazení ale nejsou však právě nejlepší). I tato práce svědčí, že počet hub rouškatých je převeliký a že základní práce starých autorů s nedostatečnými diagnosami jsou pro studium nynější spíše na obtíž než ku prospěchu. Autor má příspěvky z nejvděčnějších, lesnatých a teplých krajů moravských. Rod *Russula* zpracoval pro Moravu *PROKEŠ*, kterážto práce patrně byla autorovi stále po ruce, ale zdá se, že otázka holubinková i jemu byla nejasnou. Bude to zajisté ještě dlouho trvati, než se otázka tato definitivně rozřeší. V Čechách máme pilného a svědomitého badatele v tomto oboru p. *KUČERU* v Bělčicích. *Velenovský.*

M. JOSSERAND, **Galera arvalis** *(FR.) QUÉL.* **var. tuberigena.** Annal. soc. Linn. Lyon, 1930.

Autor správně uvádí, že *Naucoria sclerotina VELEN.*, popsaná v Mykol. 1924, jest totožná s *Galera arvalis QUÉL.* var. *tuberigena QUÉL.* 1889. Ovšem že *QUÉLET* neprávem houbu tuto postavil k r. Galera, neboť patří k r. Naucoria poblíž *N. arvalis Fr.* Autor tvrdí, že *Naucor. arvalis Fr.* (Ag. a.) jest synonymum obou výše uvedených jmen, což jest pochyné, poněvadž diagnosa *FRIESova* je nedostatečná. Aspoň ten druh, který *RICKEN* a jiní mykologové za *N. arv.* považují, jest určitě od *N. sclerotina* rozdílný. V tom smyslu jest také *N. arvalis* v mé knize uvedena.

M. J. **Note sur deux Collybia du groupe clausilis.** 4. str. Tamže.

M. J. **Note sur deux Mycènes** *(M. flavo-alba (FR.) QUÉL., M. floridula (FR.) QUÉL.* Extrait de la Soc. Mycol. de *FR.* 1930. 5. str. Jedna kolorovaná tab. s vyobr. oběma druhy.

Velenovský.

Pilzbestimmungs-Tabellen. L. Bändchen: *Die Röhrlinge (Boletaceae)* von *FRANZ KALLENBACH*, Darmstadt 1931.

Malá knížečka celkem o 13 stranách obsahuje stručný dichotomický klíč k určování středoevropských hřibů, — celkem asi 50ti druhů. Je to vlastně zvláštní otisk článku *KALLLENBACHova*, který byl uveřejněn v Zeitschrift für Pilzkunde. Praktický formát a zahuštěný obsah dovoluje tuto knížku bráti s sebou na výlety a přímo v přírodě hřiby určovati. Dílko vydal autor vlastním nákladem (*KALLENBACH*, Darmstadt, Frankfurterstrasse 57), u něhož jest za cenů 60 pfenigů k dostání. *Pilát.*

KÖGL FRITZ, **Untersuchungen über Pilzfarbstoffe, IX. Die Konstitution der Thelephorasäure.** Liebigs Annalen der Chemie, Bd. 482, 1930, pag. 105—119.

Čistě chemická studie o barvivu, které označil *ZOPF* jako *kyselinu thelephorovou*. Vyskytá se ve většinu druhů rodu *Phylacteria (palmata, flabeliformis, coryophyllea, terrestris, coralloides, crustacea, intybacea, laciniata* (a rovněž byla zjištěna *ZELLNERem* v *Hydnum ferrugineum FR.* Látka tato, které přísluší formule $C_{20}H_{12}O_9$ je velice těžce rozpustná. Její alkoholický roztok jest temně vínově červený, krystalky však fialově až indigově modré. *KÖGL* získával tuto látku k dalším pokusum z *Phylacteria palmata* a sice tak, že sušenou houbu rozemlel, moučku nechal ve vodě nabotnati a pak extrahoval horkým pyridinem. Při dalších pokusech podařilo se autorovi získati celou řadu derivátů této zajímavé kyseliny, jež od ostatních barviv rostlinným se velice liší a to jak chemickým složením, tak i vlastnostmi. *Pilát.*

NÜESCH EMIL, **Die Trichterlinge. Monographie der Gattung Clitocybe.** *F. SCHWALD*, Verlag, St. Gallen, stran 279, 8 barev. tabulí. Cena 7 švýc. franků (asi 110 Kč).

Zmíněná práce *NÜESCHova* jest jednou z nejpodrobnějších monografií hub, která v poslední době byla uveřejněna. Po *RICKENovi* německá mykologie na dlouhou řadu let, pokud výzkumu Agaricineí se týče, se odmlčela. Teprve v letech poválečných počíná uveřejňovati tento švýcarský mykolog serii monografií jednotlivých rodů hub bedlovitých, v nichž pojednává o těchto houbách na širším základě, nežli *RICKEN*. Z největší části zakládají se zprávy uvedené v této a i v předchozích pracích tohoto autora na vlastních pozorováních, takže jsou to monografie z největší části originální. Vedle toho však uvádí celou řadu druhů, které sice z autopsie nepoznal, jsou však známy z knih jiných autorů anebo uvádí také druhy, které dosud zcela nejsou zajištěny, které však dle stávajících zkušeností bez prozkoumání originálních exsiccátů (pokud ovšem vůbec jsou) nelze se známými druhy stotožniti. Jest jistě ještě celá řada Agaricineí, které jsou tak vzácné, že po autorovi, který je popsal, podruhé ještě nebyly sbírány. Lze tedy jen vítati, že autor s příslušnými poznámkami uvádí také takové druhy, čímž vyčerpává literární bohatství středoevropské květeny Agaricineí skoro úplně. Týká se to především druhů, které publikovali *BRITZELMAYER* (pokud nebyly jinými autory kriticky zhodnoceny), *GILLET*, *SECRETAN*, *KARSTEN* a j. Představuje tedy tato monografie knihu příruční, která vyčerpává látku tak důkladně, že ve většině případů studium další literatury je zbytečné. Četné lokality, které z jednotlivých druhů jsou uvedeny, jsou převážně ze severovýchodního Švýcarska, kde autor sám sbíral, nebo odtud obdržel spoustu materialu jsa mykologickým kontrolorem města St. Gallen. Klíč, který v předu knihy je uveden, velmi napomáhá orientaci v tomto rozsáhlém a systematicky velmi těžkém rodě. Autor uvádí ze střední Evropy asi 120 druhů rodu Clitocybe, cituje zde však také některé druhy z rodů příbuzných, které někteří autoři do rodu Clitocybe kladou. Celá práce svědčí o veliké pili autorově, který snažil se vyčerpati látku pokud možno úplně, čemuž také nasvědčuje již velký rozsah této knihy. Monografie tato psaná jest slohem populárním, takže je přístupná i mykologům, jimž vědecká terminologie mykologická není věcí běžnou, což jistě umožní rozšíření díla i do nejširších kruhů mykologických. Přiloženo jest 8 krásných čtyřbarvotiskových tabulí dle originálů malíře *FÜRTHa*, na nichž zobrazeno jest 8 druhů strmělek. Tuto knihu můžeme našim čtenářům co nejvřeleji doporučiti, neboť jistě bude hodně nápomocna ku kritickému poznání strmělek, jichž veliké množství také u nás roste.

Vedle monografie rodu Clitocybe vydal *NÜESCH* v předchozích letech podobné monografie i jiných rodů hub bedlovitých. Jsou to:

Die Röhrlinge. Monographie der Pilzgattung Boletus. Bestimmungsschlüssel und Beschreibung der Röhrlinge Mitteleuropas. Von *EMIL NÜESCH*. Verlag Huber & Co. Frauenfeld.

Die Milchlinge. Monographie der Pilzgattung Lactarius. Bestimmungsschlüssel und Beschreibung der Milchlinge Mitteleuropas. Von *EMIL NÜESCH*. Vlastním nákladem autora.

Die weißsporigen Hygrophoreen. Monographie der Pilzgattungen Limacium, Hygrophorus und Nyctalis. Bestimmungsschlüssel und Artenbeschreibung der weißsporigen Hygrophoreen Mitteleuropas. Von *EMIL NÜESCH.* Verlag: Karl Rembold A. G., Heilbronn a. N. Stran 66. Cena RM. 1·50 (asi 15 Kč).

Die Ritterlinge. Monographie der Agaricaceengattung Tricholoma mit Bestimmungsschlüssel. Von *EMIL NÜESCH.* Verlag Karl Rembold A. G., Heilbronn a. N. Stran 188. Cena RM. 3·75 (asi 35 Kč).

Všecky uvedené Monografie nejsou sice illustrovány, za to jsou však psány slohem i širším kruhům přístupným, který umožňuje snadné pochopení obsahu. Úpravou a rozsahem látky velmi se podobají poslední práci autorově o rodě Clitocybe. *Pilát.*

LANGE E. JAKOB, **Studies in the Agarics of Denmark,** Part VIII. Omphalia, Pleurotus Clitocybe. Dansk. Botanisk. Arkiv, Bd. 6. Nr. 5. Kobenhavn 1930. Stran 64; 2 tab.

Další, již VIII. část důležité práce *LANGEovy* o dánských houbách bedlovitých pojednává o rodech *Omphalia, Pleurotus a Clitocybe.* Z rodu *Omphalia* uvádí *LANGE* 31 druhů, které zjistil v Dánsku. Všecky druhy pozorované také namaloval. Sbírka jeho akvarelů hub bedlovitých čítající 1015 tabulí, namalovaných v letech 1893—1929 jest uložena v knihovně botanického musea university v Kodani. Z rodu *Pleurotus* uvádí pouze 19 druhů, což jest poměrně málo. Patrně dánské lesy nevykazují takové bohatství různých druhů dřevních hub jako lesy naše, hlavně karpatské. Z rodu *Clitocybe* uvádí 44 druhů pro dánskou mykofloru. Je to také trochu málo, když uvážíme, že evropských strmělek jest popsáno přes 100 druhů. Ovšem však nutno přiznati, že dánská mykoflora jest poměrně chudá, jak *LANGE* podotýká, a pak také autor neuvádí slabší druhy, vlastně spíše slabé formy („atmosférické"), které někteří mykologové jako samostatné druhy uvádějí. Vedle úvodu ke každému rodu připojen jest také určovací klíč, který velmi napomáhá přehledu. Přiloženy jsou i dvě tabule, z nichž jedna jest barevná. Autor zobrazuje na ní 14 druhů z rodu *Omphalia,* 4 druhy z rodu *Pleurotus* a 2 druhy z rodu *Clitocybe.* Na druhé tabulce jsou nakresleny výtrusy všech druhů v práci uvedených. V celku možno říci, že *LANGEovy* práce jsou značným obohacením mykologické literatury a platně přispějí ku poznání květeny Agaricaceí severnější Evropy. *Pilát.*

FITZPATRICK H. M., **The Lower Fungi. Phycomycetes.** McGraw-Hill Book Comp., New York 1930. S 4·00.

Důkladná učebnice plísní *(Phycomycetes)* se všemi effekty americké výpravy. Obšírná část všeobecná pojednává podrobně o všech zjevech této zajímavé skupiny, které by i u nás se mělo věnovati více pozornosti. Pak je pojednáno o všech rodech patřících sem, které možno rozděliti do 3 oddělení. Rozeznává-li autor skupiny, z nichž dvě nazývá *Oomycetes* a *Zygomycetes,* možno i první 3 řády *(Chytridiales, Ancylistales* a *Blastocladiales)* nazvati jménem *(Archimycetes* nebo *Chytridiomycetes).* U každého rodu je uvedena morfologie a rozmnožování, připojeno skvělé vyobrazení, ke každé čeledi klíč rodů a seznam obsáhlé literatury světové, pojící se vždy k určité čeledi. Poněvadž tyto nižší houby obsahují četné nebezpečné parasity kulturních rostlin, je studium toto velmi záslužné a vydání podobného díla na místě. *Cejp.*

CEJP K., **Contribution to the knowledge of the Hydnaceae and Phylacteriaceae of Iowa.** University of Iowa studies in natural history (Botanical papers) 1931, vol. XIII., No 3., p. 3—10. (S 3 fot.)

Autor zpracoval sběry *G. W. MARTINa* v Iowa, New Jersey a Ohio. Mnohé druhy náleží k vzácnějším a byly dosud známy jen z Evropy: *Acia denticulata (PERS.) B. & G., Acia uda (Fr.) B. & G., A. setosa (PERS.) CEJP, Mucronella agregata FR., Odontia corrugata FR.* *B. Fott.*

CEJP K., **Notes on Iowa species of the genus Irpex.** Mycologia, New York 1931, vol. XXIII., No 2, p. 130—133. (S 1 obr.)

Výčet druhů rodu *Irpex,* které sbíral v Iowa a autoru k zpracování zaslal *G. W. MARTIN;* s kritickými poznámkami systematickými a fytogeografickými. Nejhojnější ve sběrech byl *Irpex lacteus FR.,* jinak *I. hirsutus KALCHB.* (v Americe dosud nesbírán), *I. griseofuscus MONT., I. obliquus (SCHRAD.) FR., I. fimbriaeformis BERK. & CURT.* *B. Fott.*

GRAFICKÉ ZÁVODY V. & A. JANATA V NOVÉM BYDŽOVĚ